

ARAŞTIRMA MAKALESİ/RESEARCH ARTICLE

Peyzaj analizinde değer elemanının irdelenmesi

Examination of value element in landscape analysis

Çiğdem Bogenç¹

Banu Bekci²

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Karabük Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Turkey, e-mail: cigdembogenc@karabuk.edu.tr

² Prof. Dr., Recep Tayyip Erdogan University, Faculty of Engineering and Architecture, Dep. of Landscape Architecture, Turkey, e-mail: banu.bekci@erdogan.edu.tr

Özet

Çalışma, tasarımcı adaylarına verilen bir proje konusunun tasarımcıların sahip olduğu tinsel yaklaşımlar ile değerlendirilmesi üzerine kurgulanmıştır. Tasarımcılar kendilerine verilen konuyu temel tasarım elemanlarından biri olan “değer” ilkesini kullanarak çalışma alanına yönelik yapılan alan analizini tinsel yaklaşımlarla değerlendirerek iki farklı alan analiz modeli (renkli ve renksiz) geliştirmişlerdir. Çalışmada tasarımcılardan istenilen soyut düşünceleri somutlaştırarak peyzaj mimarlığı projelerinin ilk aşamasında kullanılan alan analizine farklı bir kavramsal açıdan ele almalarıdır. Bu doğrultuda ele alınan alan analizi yaklaşımlarında tasarımcıların doğaya sıklıkla öykündüğü gözlemlenirken sahip oldukları tinsel yaklaşımlarında rahatlıkla tasarıma aktarabildikleri görülmüştür. Sonuç olarak bireylerin sahip olduğu tinsel yaklaşımının hem peyzaj mimarlığı eğitiminde verilen proje tasarım eğitimi ile birleştirebildikleri hem de tasarımlarında “doğaya öykünme ile bireysel özgünlük” ün bir arada kullanılabilecekleri görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Temel tasarım, değer elemanı, tinsel yaklaşım, tasarım, alan analizi

Abstract

The study is based on the evaluation of a project subject given to designer candidates with the spiritual approaches of the designers. Using the principle of “value”, which is one of the basic design elements of the subject given to them, the designers have developed two different field analysis models (colored and non-coloured) by evaluating the field analysis for the study area with spiritual approaches. The aim of the study is to embody the abstract ideas required from the designers and to approach the field analysis used in the first stage of landscape architecture projects from a different conceptual perspective. In the field analysis approaches discussed in this direction, it

Citation/Atf: BOGENÇ, Ç. & BEKCI, B. (2022). Temel tasarımda değer elemanının bir paradigma olarak irdelenmesi. *Journal of Awareness*. 7(2): 57-63, DOI: 10.26809/joa.7.2.01

Corresponding Author/ Sorumlu Yazar:
Çiğdem Bogenç
E-mail: cigdembogenc@karabuk.edu.tr

Bu çalışma, Creative Commons Atif 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.
This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License.

has been observed that designers often emulate nature, while it is seen that they can easily transfer their spiritual approaches to design. As a result, it has been seen that the spiritual approach of individuals can be combined with the project design education given in landscape architecture education, and that “imitation of nature and individual originality” can be used together in their designs.

Keywords: Basic design, value element, spiritual approach, design, field analysis

1. TASARIM FELSEFESİ

Doğaya alternatif özgün bir yaklaşım olan tasarım, estetik felsefesi olarak da adlandırılabilir. Estetik felsefesi (Fry, 1999) tasarım biliminde bir yaratma süreci olarak ele alınırken tüm bilimlerin temelini de oluşturmaktadır (Tunalı, 2020). Tasarımda yaratıcı süreç, daha çok tasarımcının zihninde oluşan zihinsel bir imgenin keşfedilmesi ve onu dışsal bir temsile dönüştürmesinden oluşan içsel bir süreç olarak tanımlanır (Demirkan, 2010). Bir ideanın somutlaştırılması sürecinde mimarlar tasarladıkları yapıları, peyzaj mimarları açık yeşil alanları, şehir bölge planlamacıları planladıkları kentin plan ve çizimlerini oluştururken kavramsal şemalar kullanırlar. Düşünmenin ve onu aktarmanın bir yolu olan kavramsal şemalar, tasarım stüdyolarında sıklıkla kullanılmaktadır. Sadece form kaygısının ön plana çıktığı yaklaşım yerine çalışmanın anlamı, yeri, tarihi ve kültürü gibi verileri içeren tasarımlarda bu şekilde yapılabilmektedir (Bogenç 2021). Bu süreçte tasarımcı geçmişe ait deneyimleri ve anlatımların da etkisinde kalarak tasarımın biçimsel kaygılarına da katkıda bulunur (Potteiger, 1998). Ayrıca tasarımın uygulamalı insan davranışlarını inceleyen sosyal bağlamlarındaki teorik soyutlamalar da oldukça önemlidir (Love 2000). Kısacası diyebiliriz ki mekânsal tasarımlarda “mekânsal anlatı”, “çevresel kalıplar” ve “mekân bilimi” mekânın kültürel bilgisiyle bağlanan kavramsal bir çerçevedir (Silbernagel, 2005).

2. TASARIM VE PLANLAMA

19. yy. da tüm doğa bilimleri yeni bir ivme kazanarak insanın öz varlığının göz ardı edildiği makinelerin hakim olduğu bir sürece girmiştir (Nas, 2015). Modernite olarak adlandırılan bu dönemde toplumda insana verilen değer sevebilme kabiliyeti, mantığı ya da sanatsal yaratıcılığıyla değil dış görünüşü ile belirlenmekteydi

(Fromm, 2004a; 13,14). Bu süreçte teknolojiye yaşanan gelişmeler insanların, yaşama, çalışma, iletişim kurma ve öğretme şekli gibi hayatın neredeyse her alanını etkilemiştir (Yang ve diğerleri, 2019). Özellikle Endüstri devrimi, üretimin işleyişinde önemli bir değişikliğe yol açarak sanat eğitimini usta-çırak döngüsünden eğitim ortamına taşıyarak zanaatkarlar sınıfını etkileyerek tasarım anlayışının üretim ile birlikte düşünülmesini sağlamıştır (Ranjan, 2005). Bu dönemde sanat ve tasarım arasında ilişki kurulmaya çalışılırken üretimde çeşitlendirilmeye de gidilmiştir (Boucharenc, 2006). Bu süreç beraberinde “Nasıl tasarlıyoruz?” sorusunu da gündeme getirerek uzmanların tasarım araştırmalarına yoğunlaşmasına neden olup tasarımın uygulanmasına yönelik araçların geliştirilmesine de imkan sunmuştur (Cooper, 2019). Yakın gelecekte günümüze Modern zamanların bir uzmanlığı olarak resmileşen tasarım, bağlam olarak da bu zamanların modernist bilimsel paradigmalarından da etkilenmiştir (Güneş ve Kesti 2018).

3. TEMEL TASARIMDA DEĞER ELEMANI

Maurice de Sausmarez 1964 yılında yazmış olduğu “Görsel biçimin dinamikleri” kitabının girişinde Temel Tasarımı şöyle karakterize eder: “... bir yöntem değil, bir zihin tutumu ... Yeni bir sanat biçimi değil, bir sorgulama biçimi ... kesin olarak kendi başına bir amaç değil, bireyi emrindeki ifade kaynaklarının daha keskin bir şekilde farkına varmanın bir yolu; bir merakın beslenmesi ...” şeklinde anlatmıştır. Zihinde canlandırılan biçim veya fikir olan tasarım, bir biçim, bir obje, bir oluşum veya bir form olabilir. Görsel sanatlarda eserin temel yapıtaşı olan tasarım öge ve ilkelerinin hepsi bir arada kullanılabileceği gibi bir kaç da bir arada kullanılabilir (Yardımcı and Güvenç, 2016). Tasarımcının zihninde canlanan fikir eğitim ve aynı zamanda eğlence amaçlı

olabileceği gibi bir problemin çözümüne yönelik olabildiği gibi bir ihtiyacın çözümlenmesi için düşünülmesi de olasıdır. Dolayısıyla bu biçimin veya bu tasarımın ortaya konması için bir süreç ihtiyaç duyulmaktadır. Bu süreç tasarım süreci olarak adlandırılabilir (Tokman, 1999).

4. ÇALIŞMANIN GENEL TANIMI

Bu makale, doğa bilimlerinin kuramsal olarak ortaya koyduğu doğruların peyzaj mimarlığında tasarım ve planlamaya yansımalarına ilişkin elde edilen sonuçların ampirik yöntem kullanılarak irdelenmesini içermektedir. Çalışmada “değer” ilkesinin tasarımlara konu olan “mekanları oluşturan sert dokular, mekanları oluşturan yumuşak dokular, topografik yapı, kıyı şeridi, yapı adaları” ile nasıl bir etkileşim içerisinde olduğu belirlenmektedir. Bu bağlamda temel tasar dersini alan öğrencilere konu olarak verilen “değer” ilkesinin hem peyzaj mimarlığında en sık kullanılan mekanlardaki ilk algıları hem de (renkli ve renksiz tasarım yaklaşımları ile) bu mekanların birbirleri ile olan etkileşimi bütüncül bir yaklaşımla ele alınmıştır. Tunali (2020)’nin tasarımlara olan tinsel bakış açısından esinlenerek kurgulanan çalışmada farklı niteliklere sahip alanların tasarımcılar üzerindeki ilk algısını “değer” ilkesini kullanarak yorumlamaları (noktalama ve çizgisel ifadelerle) istenmiştir. Böylece tasarımcının bilgi birikimi ve hissettiği tinsel yaklaşımların tasarıma aktarılması sağlanarak peyzaj tasarımının ilk aşamasını oluşturan sörvey çalışmasına yeni bir bakış açısı kazandırılmaya çalışılmıştır.

5. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Kentlerin planlanmasında üst ölçekten alt ölçeğe kadar kentsel planlama ve tasarımın her aşamasında kullanılan değer kavramı tasarımcıların algısı ile oluşturulabilse de kullanıcılar tarafından hissedilememektedir. Gerçekte tasarımcının tasavvurunda var olan, tasavvuru biçimlendiren, onu renklendiren, ona derinlik katan ve fikrin somutlaştırılmasında güçlü bir etki gerekir. Temel tasarımda günümüze kadar gelmiş çalışmaların pek çoğu öykünme kavramı üzerine yoğunlaşmıştır. Tıpkı bir midye kabuğundan, bir yapraktan, bir meyveden, bir hayvandan ya da jeolojik kayaçlardan yararlanarak tasarıma öykünme yolu ile yaklaşmak gibi. Oysaki somut

varlıkların yanı sıra çoğu zaman algılayamadığımız öykünme şekilleri mevcut ekolojik sistemler içerisinde de vardır. Tasarım sürecinde tonlama olarak kullanılan bu eleman doğanın içerisinde karşımıza sıklıkla çıkmaktadır. Doğa içerisinde küme şeklinde bulunan varlıklar ekosistem servisleri içerisindeki fenomenlerle şekillenir. Bu fenomenler doğadan kopuk yaşayan kent insanı tarafından algılanmaz. Halbuki geçmişte doğa ile iç içe yaşayan insanlar yaşam ortamlarını doğal süreçlere göre şekillendirebilmekteydi. Doğayı sonsuz bir varlık olarak görmeyip ihtiyacı olduğu kadar kullanan insanlar dünyanın doğal sürdürülebilir yapısında korumaktadırlar. Oysaki insanlar bu yaşam biçimini kentlerdeki yaşam alanlarına taşıyabilselerdi günümüzde yaşanan ekolojik problemler ve sağlık sorunları ile de karşılaşmazdı.

Maslow’unda belirttiği gibi insanlar öncelikle barınma ihtiyacını karşılayabilmek için yaşam alanlarını oluşturmaya başlamışlardır (Lester, 2013). Sanayileşmenin etkisiyle hızlanan bu süreçle birlikte doğadan kopuk kent modelleri geliştiğinden insan ve doğa ilişkisi kopma noktasına gelmiştir. Doğal süreçten uzakta yaşamaya başlayan insanlar kadar tasarımcılarda doğa farkındalığından uzaklaşmaya başlamıştır. Böylece güneş ışığının yansımaları ve rüzgar esintisi ile yön değiştiren yaprağın renklenmesi kadar suların çıkardığı seslerde hissedilemez olmuştur. Oysa ki doğa içerisinde tecrübe edebileceğimiz bu değer kavramı bir kentin planlanması ve tasarımında önemli bir elemandır. Kentlerde kaybolan bu değer kavramının kentlerde yapılacak planlama ve tasarım yaklaşımlarında tekrar itici güç olabilmesi için kurgulanan bu çalışmada kıyı peyzajına sahip alanlar çok yönlü estetik ve işlevsel niteliklerinden dolayı seçilmiştir. Seçilen bu alanlar 5 farklı kategoride ele alınmıştır. Bu kategoriler kentsel peyzaj içerisinde yapılacak tasarımlarda estetik ve işlevsel bağlamda en çok kullanılan alanlardan seçilmiştir. Duyularımızla kavrayabildiğimiz bu alanlar;

- Mekan oluşturan sert dokular,
- Mekan oluşturan yumuşak dokular,
- Topografik yapı,
- Kıyı şeridi,
- Yapı adalarından oluşmaktadır.

Tasarımcının ortaya koymuş olduğu tasarımdaki değer ancak duygu ve düşüncelerimizle kavrayabileceğimiz gerçek dışı/tinsel bir yapıdır. Tasarımcılar tarafından düşünülen bu tinsel yapının ekosistem servisleri ile güçlü bir bağı da vardır. Çünkü insan kalbi doğanın zenginliğine yönelme kabiliyetindedir. Homologasyon ile şekillenen günümüz kentlerine tasarımcılara ait bu bakış açısının entegre edilmesi gerekmektedir. Bu entegrasyonu destekleyici şekilde kurgulanan çalışmada ampirik yöntem kullanılmıştır. Çalışmaya konu olacak şekilde kategorize edilen her bir alana yönelik tasarımcılardan hayal güçlerini kullanarak değer elemanından yararlanmaları ve tasarım yapmaları istenmiştir. Tasarımın en küçük ölçeğinde hissedilen bu değer ilkesinin üst ölçek planlamayla yansıtılması çalışmanın ana hedefini oluşturmaktadır.

“Tasarlama/Planlama Paradoksu

Tasarım bir sorunu çözmek bağlamında ulaşmak istenen sonuç durum, plan ise sonuç duruma ulaşmak için yapılması gereken işlerle ilgilidir. Bir tasarım olmadan plan olamaz. Çünkü tasarım, planın hedefi, vizyonudur. Planlamak için mutlaka çözeceğimiz bir sorun, ulaşmak istediğimiz bir hedef olmalıdır. Ayrıca, bir tasarım için birden fazla plan yapılabilir, ama bir planın birden fazla sonuç hedefi olamaz. Buna karşılık, gerçekleştirme planı olmayan tasarım olabilir. Buna “rüya” veya “hayal” de diyebiliriz. Bu bakımlardan kentsel planlama, kentsel tasarımı aşar. Tasarım bir rüya ise, plan bir rüyanın nasıl gerçekleşeceğinin rüyasıdır. Peki, biz ne yapmalıyız; rüyalara mı, yoksa rüyayı gerçekleştirme rüyalarına mı önem vermeliyiz?”Melih ERSOY, 2016;39

Genç tasarımcıların tasarım sürecinde “değer” elemanını aynı alanda 2 farklı şekilde yansıtması istenmiştir. Birinci çalışmada (a) siyah ve beyazın belirli oranlarda karıştırılması ikinci aşamada ise (b) soğuk ve sıcak renklerin kullanılması istenmiştir. Elde edilen bu ürünler gerçek ön yapı (duyularımızla kavradığımız) ve gerçek dışı arka yapı (duygu ve düşüncelerimiz ile kavradığımız) yaklaşımları ile değerlendirilmiştir (Tunalı, 2020;43). Her 10 genç tasarımcıya bir kategori atanarak “değer” elemanı 2 farklı şekilde tasarlaması istenmiştir. Çalışmalar tasarımcı uzman bir grup tarafından “ekosistem servislerine duyarlı, görsel kalite niteliği taşıyan, estetik ve

işlevsel değeri” bulunma kriterleri bağlamında irdelenmiş olup her bir kategoride başarılı bulunan 3 örnek seçilerek yorumlanmıştır.

6. BULGULAR

Çalışmada tasarım iki boyutlu olarak irdelenmiştir. Tasarım eylemi hem bir etkinliğin tasarımı (nesne) hem de bir eserin tasarımı (eylem) şeklinde ele alınmıştır (Gürsel Dino, 2012:208). Bu ayrım tasarımda üretkenlik olarak yorumlanmaktadır. Üretken bir system tasarım yapısını belirlerken tasarımın prosedürünü oluşturur. Bu nedenle üretken sistemler oluşturulmadan önce “form” un oluşturulması gereklidir. Bu süreçte “mantığın modellenmesi” olarak yorumlanmaktadır (Leach, 2009:34). Ayrıca tasarım alternatiflerinin ve varyasyonlarının araştırılması gerekir. Bu süreç üretken mantık, tasarım ve mimari için yeni bir süreç olmaktan başka bir şey değildir (Gürsel Dino, 2012:209).

Çalışmaya konu olan 5 farklı niteliğe sahip konunun ele alındığı tasarım yaklaşımlarında tekniğin var olabilmesi için doğa bilimlerinin ortaya koyduğu kuramsal doğrulara ihtiyaç duyulmaktadır. Ancak tekniğin sağladığı olanakların doğa bilimlerinin gelişimindeki rolü yadsınamazdır (Tunalı, 2020). Yapılan çalışmalar bize göstermiştir ki, teknolojik bir tasarımın oluşturulabilmesi için doğa bilimleri ile bir bağ kurulmalıdır. Görülmüştür ki tasarımcılardan konuya ilişkin istenilen ilk yaptıkları tasarımların hepsinde doğaya öykünme ile karşılaşmıştır. Çalışmada yer alan tasarımcılar her defasında konunun içeriğine bağlı kalarak doğal elemanlarına bağlı kalarak tinsel yaklaşımlarını somutlaştırmıştır.

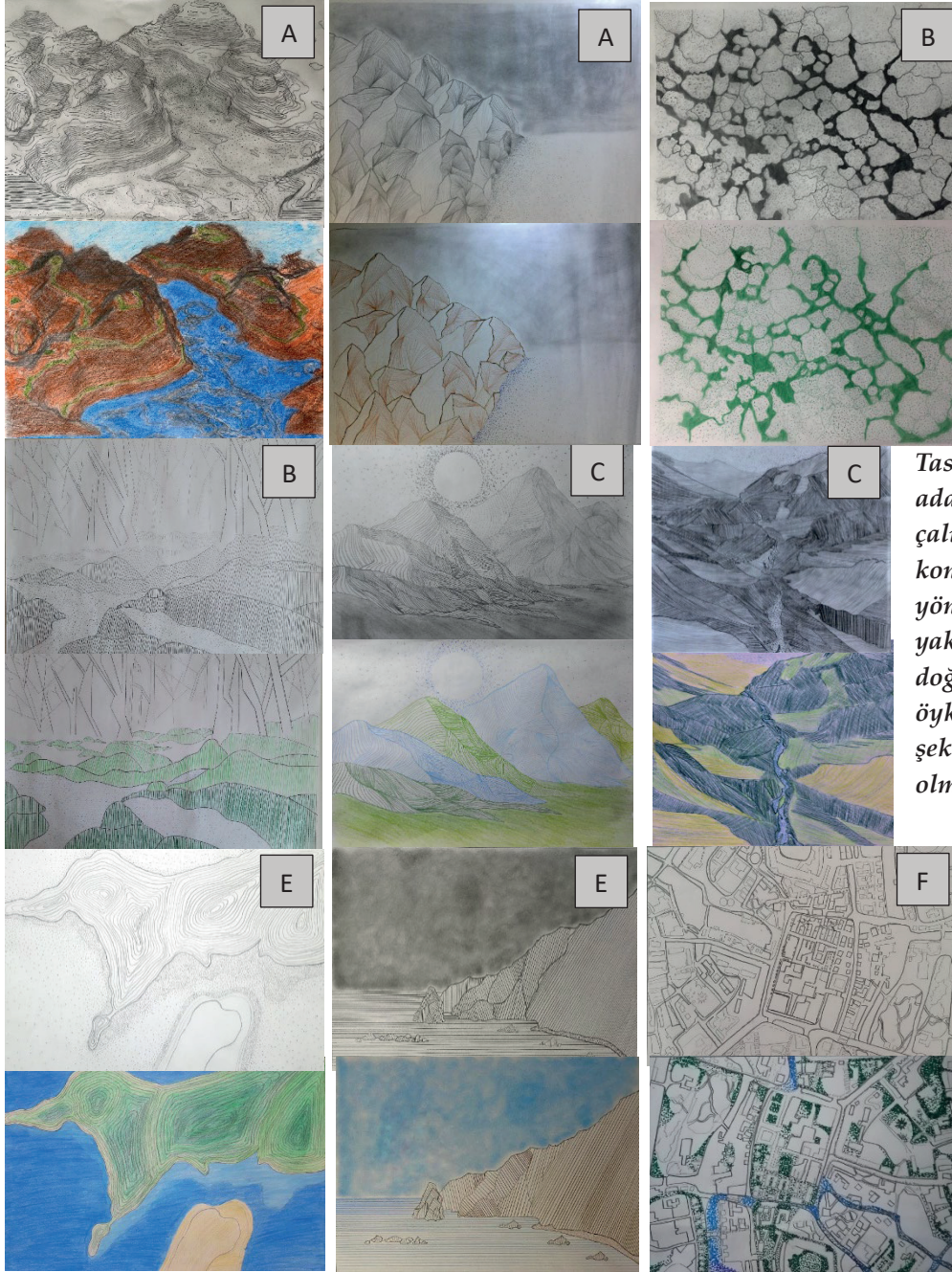
7. TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Sanat, tasarım, planlama ve mimarlık eğitiminin tasarım sürecine giriş dersi olarak nitelendirilen “Temel Tasarım” dersi tasarımcının ömür boyu sürdüreceği tasarlama eyleminin ilk adımıdır. Soyut ve kavramsal düşünmenin öğretilmesinde yardımcı olan temel tasarım eğitim sürecinde (Sarıoğlu 2016) estetik, fonksiyonel ve dayanıklı bir tasarım için tasarımcının ilke ve elemanlara hakim olması gerekmektedir. Temel tasarım dersinde verilmekte olan temel tasarım ilke ve öğeleri tasarımcının iyi bir tasarlama sürecinde kullanması gereken önemli enstürmanlarıdır. Bu

enstürmanların doğru bir şekilde kullanıldığında tasarımcının hayal gücünü kağıda dökmesinde oldukça önemli roller üstlenmektedirler. Eserin somut unsurları olan renk, çizgi, biçim, doku, değer, ışık-gölge gibi varlık alanları tasarımcının sezgisel yaklaşımları ile birleştiğinde etkili bir tasarım ortaya çıkarması (Altıntaş, 2007:10)

çalışmanın tasarım süreci ile de örtüşmektedir. Bu bağlamda Bauhaus okulunun önemli hocalarından biri olan Itten, "... öğrencilerine doğadan yapılan çalışmaların yanında eski ustaların yapıtlarını, kompozisyon, doku ve strüktüel açıdan inceleterek, yardımcısı Gretrude Grurov ile sezgilere dayalı bir öğretim yaptırmıştır" (Feie-

Şekil 1. Tasarımcı adaylarının çalışma konularına yönelik tinsel yaklaşımları

Tasarımcı adaylarının çalışma konularına yönelik tinsel yaklaşımları doğaya öykünme şeklinde olmuştur.

rabend ve Fiedler, 2000: 242'den). Çalışmada ele alınan tinsel yaklaşımlarda da görsel algı içeren düşünme eylemi (Arnheim, 1969'a) ile sezgiye dayalı bir tasarım gücü ve temel tasarımın ilke ve elemanlarının doğru bir şekilde bir araya gelmesi ile başarılı tasarımların ortaya çıktığı görülmüştür.

8. SONUÇ

Tinsel yaklaşımlar kullanılarak tasarım stratejilerindeki çeşitliliğin arttırmasını hedefleyen bu yaklaşım modeli kentsel planlamalarda kapsamlı bir şekilde ele alınarak teknolojiye ve somut yaklaşımlardan yararlanılmasına da olanak sağlayacaktır. Bu çalışmada tasarımcıların tinsel yaklaşımları kentlerin planlama stratejilerinde kullanılabilir bir model olarak ele alınmıştır. Tasarımcıların tinsel yaklaşımlarından yararlanılarak hazırlanan planlama stratejileri farklıdır. Bu durum da kentsel oplanmanın bir parçası olan ekolojik sistem servislerinin kontrollü kullanımına izin vermektedir. Çalışmada ele alınan bu yaklaşım şekli planlama ve tasarım gündemini uzun süre meşgul ederek yeni paradigmalardan oluşmasına fırsat sunacak olup alan kullanım planlamalarına entegre edilebilecektir. Diyebilirizki kentlerin bugünkü doğadan kopuk karmaşık durumu planlamadan tasarıma geçişte yaşanan bu karmaşıklıktan kaynaklanmaktadır. Aslında estetik ve işlevsel bir kent planı en küçük tasarım ölçeğinde düşünülerek planlamaya yansıtılan bir süreçten oluşmaktadır.

Teşekkürler

Çalışmada yer verilen tinsel yaklaşımlara yönelik kullanılan örnekler Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümünde 2020-2021 Bahar yarıyılında yürütülen Temele Tasar dersinde üretilmiştir.

KAYNAKÇA

- ALTINTAŞ, O. (2007). *Sanat Eğitimi ve Çağdaş Türk Resminde Nü.* Ankara: Sur Yayınları.
- ARNHEIM, R. (1969) *Visual hinking.* Berkeley:MA: MIT Press.
- BOGENÇ, Ç. (2020). *A Studio Experience in Basic Design. Current Researches in Architecture and Engineering Sciences.* Iksad Publishing House. ISBN: 978-625-7687-10-2. S:23-35
- BOUCHARENC, C.G. (2006). Research on Basic Design Education: An International Survey. *International Journal of Technology and Design Education*, 16, 1-30
- COOPER, R. (2019). Design Research – Its 50-year Transformation. *Design Studies*, 65, 6-17.
- GÜNEŞ, S. & KESTİ, H. (2018). Katılımcı Tasarımın Felsefi Kökenlerine Dair Bir Soruşturma ve Hartmann'ın Yeni Ontolojisi, *Sanat Tarihi Dergisi*, Aralık, 193-209.
- DEMİRKAN, H. (2010). From theory to practice opinions. In A.Williams, M. J.Ostwald, & H. H.Askland (Eds.), *Creativity, design and education. Theories positions and challenges*, 56–59.
- DİNO GÜRSEL, İ. (2012). Creative Design Exploration by Parametric Generative Systems in Architecture. *METU Journal of Faculty of Architecture*, 29(1), 207-224.
- ERSOY, M. (2016). *Kentsel Planlama Kuramları*, İmge Kitabevi Yayınları, ISBN: 978-975-533-521-6, 440p.
- FİEDLER, J. & FEIERABEND, P. (2000). *Bauhaus*, Berlin: Published by Konemann
- FROMM, E. (2004). *Çağdaş Toplamların Geleceği*, Arıtan Yayınevi, ISBN:9789757582298, 144s.
- FRY, T. (1999). *A New Design Philosophy: An Introduction to Defuturing*, ISBN:0868407534 9780868407531, Published by University of New South Wales Press Ltd. Sydney 2052, 304p.
- LEACH, N. (2009). Digital Morphogenesis. *Architectural Design*, 79(1), 33-37.
- LESTER, D. (2013). Measuring Maslow's Hierarchy of Needs. *Psychological Reports*, 113(1), 15-17.
- LOVE, T. (2000). Philosophy of Design: A Metatheoretical Structure for Design Theory. *Design Studies*, 21, 293–313.
- NAS, H. (2015). Şiir Sanatında "Soyutlama ve Einfühlung"-Sezai Karakoç Örneği, *Yeni Türk Edebiyatı Dergisi*, 11, Nisan, 91-95
- POTTEIGER, M. & PURINTON, J. (1998). *Landscape Narratives: design practices for telling stories* (New York

& Chichester), 3-5

SARIOĞLU, G. (2016). Temel Tasarım Eğitimi: Bir ders planı örneği. *Planlama*, 26(1): doi: 10.5505/planlama.2016.52714

SAUSMAREZ, M. (1964). Basic Design: The Dynamics of Visual Form. A Studio Vista/Van Nostrand Reinhold art paperback, 16-42.

SILBERNAGEL, J. (2005). 'Bio-regional patterns and spatial narratives for integrative landscape research and design', in *From Landscape Research to Landscape Planning: aspects of integration, education, and application*, ed. B. Tress (New York), 107-18.

RANJAN, M.P. (2005) Lessons from Bauhaus, Ulm and NID: Role of Basic Design in PG Education, DETM Conference at the National Institute of Design, Ahmedabad.

TOKMAN, L. Y. (1999). Researching the effects of computer technology on architectural undergraduate education, doctoral thesis, Yıldız Technical University Department of Architecture, Architecture Program in Computer Environment, İstanbul, 74-75.

TUNALI, İ. (2020). *Tasarım Felsefesi*. Mak Grup Medya Pro. Rek. Yay. A.Ş. ISBN: 978-625-44420-5-6, 170P.

YARDIMCI, İ. & GÜVENÇ, D. (2016). The Position of Balance as a Design Principle in Ceramics Art. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(3)

YANG, X. , CHENG, P. Y. , LİN, L. , HUANG, Y. M. , & REN, Y. (2019). Can an integrated system of electroencephalography and virtual reality further the understanding of relationships between attention, meditation, flow state, and creativity? *Journal of Educational Computing Research* , 57 (4), 846-876.